

Umowy o pracę zawierane z artystami – problemy praktyczne

Kim jest artysta? Jaki rodzaj umowy należy z nim zawrzeć? Jak prawidłowo rozliczyć jego wynagrodzenie?

EWA SKÓRZEWSKA

W polskich przepisach prawa ustawą, w której podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: „Kim jest artysta?”, jest ustawa z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 963) – dalej UoSUS – w której stwierdzono, iż za artystę uważa się „osobę wykonującą zarobkowo działalność artystyczną w dziedzinie sztuki aktorskiej i estradowej, reżyserii teatralnej i estradowej, sztuki tanecznej i cyrkowej oraz w dziedzinie dyrygentury, wokalistyki, instrumentalistyki, kostiumografii, scenografii, a także w dziedzinie produkcji audiowizualnej reżyserów, scenarzystów i kaskaderów” (art. 8 ust. 8). Natomiast w ustawie z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 666) – dalej UoPAiPP – posłużono się określeniem artysty wykonawcy, którym w szczególności jest osoba podejmująca działania: aktorów, recytatorów, dyrygentów, instrumentalistów, wokalistów, tancerzy i mimów oraz innych osób w sposób twórczy przyczyniających się do powstania wykonania.

Formy prawne współpracy z artystą

Współpraca jednostki z artystą, który jest osobą fizyczną, może odbywać się w oparciu o umowę

o pracę lub o umowę cywilnoprawną. Artysta, wykonując zawartą umowę, podejmuje działania powodujące powstanie praw do artystycznego wykonania utworu, które w ramach tejże umowy są przenoszone na jednostkę, z którą tę umowę zawarł. W niniejszym opracowaniu dalsze rozważania będą prowadzone w oparciu o założenie, iż jednostka podpisała z artystą umowę o pracę.

Umowa o pracę z artystą – koszty uzyskania przychodów

Podpisanie przez jednostkę umowy o pracę z pracownikiem, zarówno będącym artystą, jak i niebędącym nim, dokonywane jest w oparciu o przepisy ustawy z 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2014 poz. 1502 ze zm.) – dalej k.p. Podpisana umowa musi określać m.in. wysokość wynagrodzenia należnego pracownikowi. Do postawionego do dyspozycji pracownika wynagrodzenia mają zastosowanie przepisy UoSUS i ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. Nr 80, poz. 350) – dalej PDOF – a pracownika będącego artystą także przepisy art. 92 UoPAiPP, który stanowi, że „pracodawca, którego pracownik stworzył utwór w wyniku wykonywania obowiązków ze stosunku pracy, nabywa z chwilą przyjęcia utworu

autorskie prawa majątkowe w granicach wynikających z celu umowy o pracę (...)¹. Ustawa o PDOF w art. 31 ustanawia pracodawców płatnikami tego podatku w imieniu pracowników. Pracodawcy, ustalając dla danego pracownika wysokość zaliczek na ten podatek, są zobowiązani do uwzględniania przy ich obliczaniu wszystkich kosztów, jakie pracownicy ponieśli w celu uzyskania wynagrodzenia. Dla wszystkich pracowników koszty te są zryczałtowane w wysokości wynikającej z art. 22 ust. 2 ustawy o PDOF. Natomiast pracownikom-artystom na podstawie art. 22 ust. 9 pkt 3 ustawy o PDOF przysługuje przy ustalaniu zaliczek na ten podatek uwzględnianie kosztów z tytułu korzystania przez nich z praw pokrewnych, w rozumieniu odrębnych przepisów, lub rozporządzania przez nich tymi prawami – w wysokości 50 proc. uzyskanego przychodu z tytułu przeniesienia tych praw na pracodawcę, z tym że koszty te oblicza się od przychodu pomniejszonego o potrącone przez płatnika w danym miesiącu składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, których podstawę wymiaru stanowi ten przychód.

Przychód pracownika z tytułu przeniesienia praw pokrewnych na pracodawcę

Problemem, z jakim muszą sobie poradzić pracodawcy zatrudniający pracowników-artystów, jest dokonanie podziału wynagrodzenia na tę część, którą otrzymał artysta korzystający z praw pokrewnych, i na tę, która nie wiązała się z korzystaniem przez niego z tych praw. Innymi słowy, czy ta pierwsza część stanowi 100 proc. wynagrodzenia osiąganego przez pracownika-artystę na podstawie umowy o pracę, czy może 80 proc., 50 proc. lub 30 proc.? Odpowiedź na to pytanie, które jest kluczowe dla ustalenia nie tylko wysokości zaliczek na PDOF, ale przede wszystkim dla określenia wysokości wynagrodzenia wypłacanego artystom, powinna wynikać z wewnętrznych regulaminów wynagradzania jednostek, a te z kolei powinny uwzględniać podstawowe założenia umowy o pracę opartej na przepisach k.p.

Przykład

Jan Malinowski zamieszkały w Warszawie, aktor w teatrze ABC z Warszawy, zatrudniony w oparciu o umowę o pracę jedynie w ww.

teatrze, który nie złożył formularza PIT-2, w swojej umowie o pracę posiada następujące zapisy:

- wynagrodzenie zasadnicze – 3000,00 zł,
- dodatek za wysługę lat – 10 proc. wynagrodzenia zasadniczego,
- 70 proc. wynagrodzenia zasadniczego ma charakter artystyczny, związany z korzystaniem z praw pokrewnych.

W jakiej wysokości Jan Malinowski otrzyma wynagrodzenie netto w danym miesiącu?

Obliczenia:

- Wynagrodzenie brutto:
 $3000,00 \text{ zł} + 10 \text{ proc.} \times 3000,00 = 3300,00 \text{ zł}$
- Składki ZUS:
 - 13,71 proc. $\times 3000,00 \text{ zł} = 411,30 \text{ zł}$
 - 13,71 proc. $\times 300,00 \text{ zł} = 41,13 \text{ zł}$
 - suma: $411,30 \text{ zł} + 41,13 \text{ zł} = 452,43 \text{ zł}$
- Składka na ubezpieczenie zdrowotne:
 $9 \text{ proc.} \times (3300,00 \text{ zł} - 452,43 \text{ zł}) = 256,28 \text{ zł}$
- Składka na ubezpieczenie zdrowotne potrącana z zaliczki na PDOF:
 $7,75 \text{ proc.} \times (3300,00 \text{ zł} - 452,43 \text{ zł}) = 220,69 \text{ zł}$
- Koszty uzyskania przychodów:
 - 50 proc. : $(3000,00 \text{ zł} - 411,30 \text{ zł}) \times 70 \text{ proc.}$
 - $\times 50 \text{ proc.} = 906,05 \text{ zł}$
 - zryczałtowane: 111,25 zł
- Dochód:
 $3300 \text{ zł} - 906,05 \text{ zł} - 111,25 \text{ zł} = 2282,70 \text{ zł}$
- Podstawa opodatkowania:
 $2282,70 \text{ zł} - 452,43 \text{ zł} = 1830,27 \text{ zł}$
- Zaliczka na PDOF:
 - $1830,27 \text{ zł} \approx 1830,00 \text{ zł} \times 18 \text{ proc.} = 329,40 \text{ zł}$
 - $329,40 \text{ zł} - 220,69 \text{ zł} = 108,71 \text{ zł} \approx 109,00 \text{ zł}$
- Wynagrodzenie netto:
 $3300,00 \text{ zł} - 452,43 \text{ zł} - 256,28 \text{ zł} - 109,00 \text{ zł} = 2482,29 \text{ zł}$ ■

Ewa Skórzewska

jest wykładowcą
Stowarzyszenia Księgowych
w Polsce, O/O w Warszawie.

Stowarzyszenie Księgowych
w Polsce

Oddział Okręgowy w Warszawie
ul. Płocka 17 lok. 25 ■ www.skp-ow.com.pl

¹ art. 12 UoPAiPP